

آزاده صالحی
روزنامه‌نگار

ناصر چشم‌آذر به‌طور قطع نام‌آشنایی است برای آن دسته از مخاطبانی که به شنیدن آثاری در زمره موسیقی پاپ آشنایی دارند. چشم‌آذر که در سال ۱۳۲۹ در خانواده‌ای موسیقی‌دوست به دنیا آمد، زیر نظر پدرش اسماعیل چشم‌آذر به شکل جدی وارد عرصه موسیقی شد و در کودکی ساز آکاردئون را انتخاب کرد. او ازجمله هنرمندانی بود که در ۱۲ سالگی وارداکسترآذریاجانی رادیو ایران شد. استعداد او در مقاطع مختلف نوجوانی در عرصه موسیقی باعث شد تا

این هنرمند خیلی زود در رشته نوازندگی به مدارج بالا دست‌یابد. برخی از این هنرمند به‌عنوان یکی از هنرمندان پیشگام در عرصه موسیقی الکترونیک یاد می‌کنند. بسیاری از خوانندگان پاپ، آهنگسازی ترانه‌هایشان را مدیون چشم‌آذر بوده‌اند. هرچند فعالیت او فقط به آهنگسازی و نوازندگی محدود نماند، بلکه از دهه ۶۰ به شکل رسمی وارد عرصه موسیقی فیلم شد و در کارنامه هنری‌اش، ساخت آثار سینمایی همچون: «خواهران غریب» و «قصه‌های مجید» به کارگردانی کیومرث پوراحمد، «هامون» به کارگردانی داریوش مهرجویی، «سوپراستار»، «زن دوم» و «آتش بس» به کارگردانی ته‌مینیه میلانی، «تله» به کارگردانی سیروس لوند، «شمعی در باد» به کارگردانی پوران درخشنده، «خواب و بیدار» به کارگردانی مهدی فخیم‌زاده، «قارچ سمی» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور، «دختران انتظار» به کارگردانی رحمان ضایی و «می‌خواهم زنده بمانم» به کارگردانی ایرج قادری را برعهده داشته است.

از نوجوانی نوازنده ماهری بود

محمد سرپر، عضو شورای عالی خانه موسیقی ازجمله هنرمندانی است که درباره این هنرمند فقید می‌گوید: «من ناصر چشم‌آذر را از ابتدای دهه ۴۰ می‌شناسم، آن زمان من داورِ مسابقات موسیقی که بین مدارس برگزار می‌شد را به‌عهده داشتم و چشم‌آذر یکی از دانش‌آموزانی بود که در آن سال‌ها توانست در رشته نوازندگی در حوزه دانش‌آموزی نفر اول شود. از آن زمان من با او آشنا شدم، نوازنده بسیار چیره‌دستی بود و این مساله این دوران نوجوانی او به من ثابت شد. بعد از آن به تدریج وارد فضاهای حرفه‌ای در حیطه موسیقی شد. اگرچه می‌توان گفت موسیقی در خانواده آنها موروثی بود، چرا که به‌جز پدرش اسماعیل چشم‌آذر که یکی از برجسته‌ترین کمانچه‌نوازان بود و در ارکسترهای رادیویی آن زمان کار می‌کرد، برادر دیگرش منوچهر چشم‌آذر هم مهارت زیادی در موسیقی داشت.»

علاقه زیادی به ساخت کارهای ارکسترال داشت

سرپر اضافه می‌کند: «اگرچه چشم‌آذر بخشی از فعالیت خود را پیش از انقلاب آغاز کرد، ولی بعد از انقلاب و به‌طور مشخص در سال ۱۳۶۳ نیز این فعالیت را به شکل پرتنگ‌تری ادامه داد. خاصه اینکه از معدود هنرمندانی بود که در حیطه موسیقی

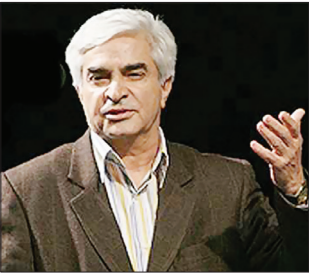
محمد سرپر

سامان احتشامی

لوریس چکناوریان

یدا... صمدی

ستار اورکی

به همراه گفتارهایی از سامان احتشامی، محمد سرپر، ستار اورکی، یدا... صمدی و لوریس چکناوریان

خاموشی نوستالژی‌های شنیدنی

پلی فونیک اشراف زیادی داشت و همین مساله باعث شد تا به شکل گسترده‌تری در مقایسه با دیگر هنرمندان در این شاخه کار کند. ولی به‌طور کلی علاقه زیادی به فعالیت در حوزه موسیقی ارکسترال داشت و کارهای زیادی هم در این وادی انجام داد.»

«باران عشق» متفاوت‌ترین اثرش بود

این هنرمند پیشکسوت از پیوند و قرابت چشم‌آذر با عرصه سینما در سال‌های بعد ازانقلاب یاد می‌کند و می‌گوید: «درحوزه موسیقی فیلم، همکاری خوبی با بسیاری از کارگردانان مطرح سینما انجام داد و آثاری در این حوزه ارائه کرد که امروز برگ زرینی در کارنامه کاری و هنری او قلمداد می‌شوند. در زمینه آهنگسازی هم کارهایی ساخت که تا به امروز و با گذشت زمان چیزی از شهرت این آثار کم نشده است، یکی از آنها «باران عشق» است که شاید بتوان گفت چه در زمان ساخت و چه امروز در ردیف متفاوت‌ترین کارهای چشم‌آذر طبقه‌بندی می‌شود و بعد از انتشار برای این هنرمند شهرت بیشتری به ارمغان آورد. در سال‌های اخیر او به برگزاری کنسرت هم پرداخت، استعداد نهفته‌ای داشت و در بخش‌های مختلف موسیقی به طبع آزمایی می‌پرداخت و الحق هم توانست در هرکدام از شاخه‌هایی که در آن فعالیت می‌کند به خوبی بدرخشد.»

چشم‌آذر در عین پختگی و کمال در موسیقی درگذشت

سرپر با اشاره به اینکه در سال‌های گذشته برخی از قطعاتی که زنده‌یاد چشم‌آذر ساخت از سوی ارکستر سمفونیک تهران اجرا شد، می‌گوید: «زمانی که فریدون ناصری‌رهبری ارکستر سمفونیک تهران را به‌عهده داشت، برخی از کارهای چشم‌آذر ازجمله آثاری که در حوزه موسیقی فیلم ساخته بود از سوی این ارکستر اجرا شد. باعث تاسف است که او با وجود آنکه در موسیقی به کمال و پختگی رسیده بود ما را ترک کرده است، درحالی که می‌دانم در دل آرزوی اجراهای بیشتری داشت و برای به روی صحنه بردن هرکدام ازآثارش برنامه‌ریزی می‌کرد.»

دل‌بسته خلوت شخصی‌اش بود

سرپر با بیان اینکه ناصر چشم‌آذر هم مانند دیگر هنرمندان، دوره‌های اوج و فرود کاری را پشت سرگذاشت ادامه می‌دهد: «در برهه‌هایی از زمان شرایط به گونه‌ای بود که

نمی‌توانست آن‌طور که باید در فعالیت‌های اجتماعی مشارکت کند، بنابراین ترجیح می‌داد در خلوت خود باقی بماند. اگرچه او هم مانند سایر هنرمندان در دوره‌هایی فعالیت نکرد، ولی با این حال در ردیف پرکارترین هنرمندان این کشور به‌شمار می‌آید. اگرچه او هم مانند سایر هنرمندان در دوره‌هایی فعالیت نکرد، ولی با این حال در ردیف پرکارترین هنرمندان ج ا ی می‌گیرد. د

حتی وقت‌هایی که به دلایلی نمی‌توانست کاری ارائه دهد در ذهن خود به ساخت آنها می‌پرداخت. حتی

خاطرمد هست گاهی در طول این سال‌ها به من تلفن می‌کرد و از پای تلفن بود را مدت طولانی، قطعه‌ای که ساخته بود را می‌نواخت تا گوش بدهم و نظرم را درباره آن بگویم. با این تفاسیر می‌توان گفت، آثاری

ناصر چشم‌آذر هم مانند سایر هنرمندان در دوره‌هایی فعالیت نکرد، ولی با این حال در ردیف پرکارترین هنرمندان این کشور به‌شمار می‌آید. اگرچه او هم مانند سایر هنرمندان در دوره‌هایی فعالیت نکرد، ولی با این حال در ردیف پرکارترین هنرمندان ج ا ی می‌گیرد. د

حتی وقت‌هایی که به دلایلی نمی‌توانست کاری ارائه دهد در ذهن خود به ساخت آنها می‌پرداخت. حتی

خاطرمد هست گاهی در طول این سال‌ها به من تلفن می‌کرد و از پای تلفن بود را مدت طولانی، قطعه‌ای که ساخته بود را می‌نواخت تا گوش بدهم و نظرم را درباره آن بگویم. با این تفاسیر می‌توان گفت، آثاری

خاطره دیدار ناصر چشم‌آذر با امام خمینی (ره) در نجف

پهمن‌ماه‌سال۹۰ بود که ناصر چشم‌آذر در برنامه پارک ملت حضور یافت. برنامه‌ای که پر از حرف‌هایی تازه و تأثیرگذار از موسیقیدان برجسته موسیقی معاصر بود. او در بخش‌هایی از صحبت‌هایش به تصویر امام راحل که پشت سرش نصب‌شده بود اشاره کرد و گفت: «این تصویر خیلی حال مرا خوب کرد و مرا به روزهای جوانی‌ام برد. در ۱۷ سالگی قسمتی شده بود و به بغداد رفته بودم. مگر می‌شود به بغداد بروی و دیدن و زیارت امام خمینی نرفتی. بین نجف و مسجد کوفه روستایی بود و به خواسته و وصیت مادرم رفتم به دیدن‌شان.» چشم‌آذر در مورد ادامه این خاطره چیزی نگفت و به این شکل حرفش را تمام کرد و گفت: «به قول خسرو شکیبایی شاید بهتر باشد کمتر حرف بزنم و بیشتر ساز بزنم.» در همان برنامه، ناصر چشم‌آذر در مورد خلق موسیقی «باران عشق» گفت: «موسیقی باران عشق با اسکوت شروع می‌شود. با موج دریا می‌شروع می‌شود. من می‌گویم و با مردم کنار دریا می‌خیزم و صدای آلبا ضبط کردم تا مادران آلبوم یادروغ شروع‌شود.» او در همان برنامه از موسیقی جدیدش به نام «آوازهای مادرانه» رونمایی کرد و گفت: «امشب دو رکعت نماز خواندم و این موسیقی را زدم. من آن را به تمام مادران این سرزمین تقدیم می‌کنم.»

موسیقی نواحی

گزارشی از یازدهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران

نوای نواحی در دیار کریمان

این مراسم اختتامیه جشنواره موسیقی نواحی ایران شامگاه چهارم۱۴ اردیبهشت ماه، با حضور سید محمدمجتبی حسینی معاون هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، حمید ملانوری، معاون سیاسی - امنیتی استانداری کرمان، احمد صدری دبیر جشنواره، محمدرضا علیزاده مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان و دبیر اجرایی جشنواره و جمعی از علاقه‌مندان به هنر موسیقی در تالار خواجه نصیر شهر کرمان برگزار شد.

این دوره از جشنواره موسیقی نواحی ایران با حضور هنرمندان ۲۱ استان کشور، از روز سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت در محل میدان تاریخی گنجعلی خان کرمان گشایش یافت و به‌طور همزمان آثار آن در شهرستان‌های زرنند،رقسنان، بردسیر، انار، سیرجان، جیرفت، بافت، بزم،نماشیر، فیهرج و ریگان اجرا شد. در مجموع ۱۵۵اجراد شهرستان‌ها و ۶۷ اجرا در کرمان طی این چهار روز صورت گرفت.

بازگشایی نقاره‌خانه‌بازار و کیل پس از ۹۰ سال

هم‌زمان با آغاز این جشنواره، نقاره‌خانه بازار وکیل این شهر تاریکی پس از ۹۰ سال تعطیلی دوباره بازگشایی شد. شرکت‌کنندگان اصلی طلی روزهای سه‌شنبه،چهارشنبهوپنجشنبه،دربخش

اصلی جشنواره در اتاق بازرگانی به اجرای آثار خود پرداختند و دیگر هنرمندان نیز در بخش جنبی و عمومی طی سه شب در پارک مادر شهر کرمان اجرا داشتند. در مجموع حدود ۲۰۰ نفر در جشنواره حضور داشتند.

صدری: سطح اجراها و نوازندگی نسبت به دوره‌های قبل بالاتر بود

احمدصدری،دبیرجشنواره دراین مراسم با ارائه گزارشی از روند برگزاری این دوره از جشنواره تصریح کرد: «خوشبختانه در این دوره سطح اجراها و نوازندگی نسبت به دوره‌های قبل فوق‌العاده بالاتر بود که این امر حاکی از اتفاقات بزرگ و مبارکی در حوزه موسیقی نواحی ایران است. امیدوارم همچنان شاهد ارتقای سطوح نوازندگی باشیم تا نوازندگان مایبوتاند در عرصه‌های جهانی کار خود را بهتر ارائه کنند.»

دبیر جشنواره یازدهم موسیقی نواحی ایران در بیان علل این رشد تصریح کرد: «یکی از عوامل این بود که هنرمندان حاضر اعم از خوانندگان و نوازندگان، احساس آزادی و رهایی بیشتری داشتند و تلاش کردیم روند جشنواره به شکلی پیش رود که آنها مجبور به حرکت یک مسیر ملودیک از پیش تعیین شده با قیدوبندهای معمول، نباشند. این

هنرمند هم می‌گوید: «بعد از تحمل سال‌ها تنهایی، ازدواج موفقی انجام داد که حاصل آن یک دختر است. در عین حال در کنار زندگی خانوادگی و شاد خود به تأسیس یک آموزشگاه نیز پرداخت و هم‌وغم سال‌های پایانی عمر را بر مقوله آموزش گذاشت.»

همکاری‌مان در فیلم «سارای ناتمام ماند

یدا... صمدی، کارگردان سینمای ایران هم به اختصار درباره چشم‌آذر می‌گوید: «به هنگام ساخت فیلم «سارای» قرار بود موسیقی این فیلم را او بسازد، حتی تا مرحله ضبط هم با یکدیگر پیش رفتیم، ولی ادامه همکاری بین ما میسر نشد. ولی نکته‌ای که درباره او انکار نشدنی است اینکه جزء پرکارترین هنرمندان در عرصه ساخت موسیقی فیلم بود و آثار خوبی در این وادی از او به جای مانده است.»

تلخی‌ها و بی‌مهری‌ها را تاب نیاورد

آخرین هنرمندی که با او درباره ویژگی‌های هنری ناصر چشم‌آذر به گفت‌وگو می‌نشیم ستار اورکی است، با توجه به اینکه عمده فعالیت‌های اورکی نیز در این سال‌ها مبتنی بر ساخت موسیقی فیلم بوده درباره آثاری که چشم‌آذر در این وادی ارائه کرده از این هنرمند می‌پرسم. اورکی می‌گوید: «چشم‌آذر ازجمله هنرمندان متعلق به نسل طلایی است که دیگر تکرار نخواهند شد.»

به خاطر غم نان کارهایی ساخت که دوست‌شان نداشت

اورکی به این مساله هم اشاره می‌کند که چشم‌آذر برای او به مثابه الگویی در زمینه ساخت موسیقی فیلم بوده است. او ادامه می‌دهد: «اگرچه من به لحاظ سنی از نسل دیگری هستم ولی همیشه از شیوه کاری این هنرمند در زمینه موسیقی فیلم بهره گرفته و چیزهای زیادی آموختم‌ام. درعین حال در سال‌های اخیر از نزدیک‌ترین دوستان چشم‌آذر هم بوده‌ام و با یکدیگر مراوده و رفت‌وآمد خانوادگی نیز داشتم. بنابراین بیش از هر هنرمند دیگر به رزوایی شخصیتی و حرفه‌ای او آشنایی دارم. آنچه مسلم است اینکه چشم‌آذر بر من و دیگر هم‌نسلانم که فعالیت موسیقی را درپیش گرفتیم، تأثیر گذاشت. با این حال در طول این سال‌ها می‌دیدم که چشم‌آذر کارهایی در حوزه موسیقی ارائه می‌دهد که اساساً باب میل او نبود و فقط برای امرارمعاش و غم‌نان دست به ارائه این کارها می‌زد.»

هنر در جامعه کنونی نقش تشریفاتی دارد

اورکی اضافه می‌کند: «این داستان غم‌انگیزی است که فقط شامل حال چشم‌آذر نمی‌شود، چه بسا تعداد زیادی از هنرمندان در شرایط کنونی باشند که به دلیل مرتفع کردن مسائل امرارمعاش به ساخت آثاری می‌پردازند که از ته دل به این قبیل کارها علاقه‌مند نیستند. آنچه من در این سال‌ها و طی همکاری با پیشکسوتانی چون ناصر چشم‌آذر به دست آورده‌ام این است که همیشه به هنر در جامعه ما به شکل تزئینی و تشریفاتی نگاه می‌شود و واقعاً در این سال‌ها ندیده‌ام حرمت هنر و هنرمند به درستی از سوی مدیران فرهنگی ارج نهاده شود.»

باشد و در د بینانه‌ترین حالت، القای جشنواره باشد؛ اما خلق ملودی‌های مبتنی و متکی بر سنت با تخریکی چنین می‌تواند اتفاق میمونی باشد و عطای جشنواره.»

به گفته مدیران اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان، در این دوره از جشنواره ۱۲ نفر از پیشکسوتان، ۹ نفر از سازندگان سازه‌های کشوری و ۸ نفر از برگزیدگان جوان حضور داشتند و در حاشیه جشنواره، نمایشگاه ساز، کارگاه آموزشی و پژوهشی سازسازی و نمایشگاه کتاب نیز میهای حضور بازدیدکنندگان بود. در حاشیه مراسم افتتاحیه جشنواره نیز از علی کریم‌شجاعی، کهنسال‌ترین نوازنده نقاره در استان کرمان تجلیل و سپس نقاره‌خانه بازار کرمان با حضور مسئولان استان افتتاح شد.

همکاران محترم جشنواره چه در عرصه اداری و چه در بخش فنی؛ باز هم به کرمان آمدم، صحنه گردانی کردیم و لذت ناب موسیقی‌های دلپذیر اقوام ایران را به مردم این خطه معظم چشاندیم.»

به بخش دیگری از این بیانیه آمده است: «با این امید که چیستی و بایستگی جشنواره را به روشنی تبیین کرده باشیم، به ویژگی‌های یازدهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران می‌پردازیم؛ در این دوره تلاش کردیم که رویکردی نوو محرک را محور اصلی جشنواره قرار دهیم و آن مقوله آفرینش ملودی توسط مجریان این گونه از موسیقی بود. گزینش این موضوع مبتنی بر تنوع طلی مخاطب دنیسای مدرن و نیاز طبیعی نو شدن و گستردگی هر منطقه صورت گرفت. گرچه ممکن است که مطرح کردن چنین بحثی، گونه‌ای از القای خارج از سنت